

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету
міжнародних економічних
відносин
та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

“30” серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРАКТИКУМ: ВІРТУАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЗЕД

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

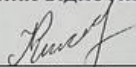
“29” серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Марина ШУБА, к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

(підпис) Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

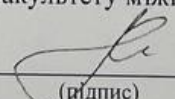

(підпис) Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис) Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні економічні відносини»

підготовки магістра

за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД» є набуття студентами навичок практичного використання знань з умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни. Основними завданнями дисципліни є

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
0 год.	
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	6 год. (з них: 4 аудиторних, 2 дистанційних)
Самостійна робота	
66 год.	84 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових

комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Визначення можливостей ЗЕД підприємства.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: сутність та види. Напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. Характеристика форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Тема 2. Аналіз зовнішніх ринків збуту.

Вивчення і аналіз умов ринку. Методи дослідження ринку і сфери їхнього застосування. Ринкове макросередовище (демографічне, економічне, політичне тощо). Вимоги закордонного ринку до споживчих властивостей товару. Рівень конкурентоспроможності продукції, що випускається. Фактори привабливості зарубіжного ринку (економічні, технологічні тощо). Ємність зовнішнього ринку, характер і еластичність попиту. Рівень світових цін і тенденції їх зміни. Форми роботи на зарубіжному ринку, посередницьких угод, торгівлі. Партнери на світовому ринку: пошук, вибір, встановлення контакту.

Тема 3. Аналіз конкурентного оточення підприємства на зовнішніх ринках.

Ступінь і характер ринкової конкуренції. Оцінка міжнародного конкурентного середовища. Поняття конкурентних переваг та їх значення в міжнародному середовищі. Аналіз внутрішнього конкурентного потенціалу підприємства. Фактори створення та утримання конкурентних переваг у глобальному конкурентному середовищі. Міжнародні конкурентні стратегії. Оцінка конкурентоспроможності товару, який пропонується для зовнішнього ринку.

Тема 4. Вибір стратегій виходу підприємства на зовнішній ринок.

Стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок (експорт, пряме інвестування, спільна підприємницька діяльність). Маркетингові стратегії проникнення підприємства на зовнішні ринки. Етапи формування стратегії виходу на зовнішні ринки. Переваги та недоліки пріоритетних форм освоєння зовнішніх ринків.

Тема 5. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Система показників зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Сутність поняття «ефективність зовнішньоекономічної діяльності». Роль оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності у сучасних умовах. Показники визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Принципи розрахунку показників зовнішньоекономічної діяльності. Економічна ефективність експорту. Економічна ефективність імпорту (для власного споживання; для реалізації на внутрішньому ринку). Економічна ефективність експортно-імпортних операцій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1.	18		6			12	18		2			16

Тема 2.	18		4		14	18				18
Тема 3.	18		6		12	18		2		16
Тема 4.	18		4		14	18				18
Тема 5.	18		4		14	18		2		16
Усього годин	90		24		66	90		6		84

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Визначення можливостей ЗЕД підприємства. Вирішення кейсів за темою.	6
2	Тема 2. Аналіз зовнішніх ринків збуту. Вирішення кейсів за темою.	4
3	Тема 3. Аналіз конкурентного оточення підприємства на зовнішніх ринках. Вирішення кейсів за темою.	6
4	Тема 4. Вибір стратегій виходу підприємства на зовнішній ринок. Вирішення кейсів за темою.	4
5	Тема 5. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Вирішення кейсів за темою.	4
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Визначення можливостей ЗЕД підприємства. Опрацювання навчального матеріалу, рекомендованої літератури, інтернет-джерел та підготовка до практичного заняття та підсумкового семестрового контролю.	12	16
2	Тема 2. Аналіз зовнішніх ринків збуту. Опрацювання теми за допомогою рекомендованих літературних та інтернет-джерел з метою підготовки до практичного заняття та підсумкового семестрового контролю	14	18
3	Тема 3. Аналіз конкурентного оточення підприємства на зовнішніх ринках. Опрацювання навчального матеріалу, рекомендованої літератури та підготовка до практичного заняття та підсумкового семестрового контролю.	12	16
4	Тема 4. Вибір стратегій виходу підприємства на зовнішній ринок. Опрацювання навчального матеріалу, рекомендованої літератури, інтернет-джерел та підготовка до практичного заняття та підсумкового семестрового контролю.	14	18
5	Тема 5. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Опрацювання навчального матеріалу, рекомендованої літератури, інтернет-джерел та підготовка до практичного заняття та підсумкового семестрового контролю.	14	16
	Разом	66	84

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (бесіда, пояснення, розповідь, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправи, відповіді на тести, кейс-метод) тощо.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Сума балів, які студент денної форми навчання та заочної (дистанційної) форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестові завдання, виконання творчих завдань, вирішення кейсів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією програмою дисципліни «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД».

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 2-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (для студентів денної форми навчання та заочної (дистанційної) форми навчання).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6120>.

9. Схема нарахування балів та критерії оцінювання навчальних досягнень

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни
(денна / заочна (дистанційна) форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота	Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Сума
60 балів	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Для денної форми навчання: поточний контроль – 60 балів, з них активна робота на практичних заняттях та участь у дискусіях – 10 балів, виконання дослідницького проекту – 40 балів, виконання тестових завдань (поточне тестування) – 10 балів. Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів.

Для заочної форми навчання: поточний контроль – 60 балів – виконання дослідницького проекту, тестових завдань (поточне тестування). Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів.

Екзаменаційний білет складається з двох питань та тестових завдань або лише з тестових завдань (за згодою викладача та студента).

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового семестрового контролю:

2 семестр (екзамен)	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Час виконання – до 80 хвилин	
Творче питання – 20 балів	
Тести – 20 балів (10 тестових завдань *2 бал)	
<u>або</u>	
Тести – 40 балів (20 тестових завдань x 2)	

У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує нульову оцінку (0).

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана студентом кількість балів служить основою для оцінки за національною шкалою.

Заохочувальні бали – підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД» – 10 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України “Про валюту і валютні операції” // Відомості Верховної Ради, 2018, № 30, ст. 239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
2. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” // Відомості Верховної Ради, 1991, № 29, ст. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
3. Закон України “Про інвестиційну діяльність”// Відомості Верховної Ради України, 1991, № 47, ст.646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
4. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” // Відомості Верховної Ради України, 2006, № 31, ст. 268. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsnn-papери-ta-fondoviy-rinok/>
5. Бізнес-планування: навчальний посібник. Уклад.: Ж. Жигалкевич. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 36 с.
6. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. Ірпінь : 2019. 410 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 292 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : практикум : навч. посібник / Л. О. Чернишова, В. О. Козуб, Л. Л. Носач, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. Х. : «Видавництво «Форт», 2017. 238 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон: монографія / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 240 с.

Допоміжна література

1. Запухляк І.Б., Головецька М.І. Переваги та недоліки форм виходу підприємства на зовнішні ринки. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф., 22 квіт. 2021 р. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1609/1/%D0%9A%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D1%87%D1%83%D0%BA_Collection_2021.pdf
2. Козловський В.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник. У 2-х частинах. Вінниця, ВНТУ, 2017. 142 с.
3. Крамар І. Ю. Вихід на закордонні ринки як спосіб забезпечення ефективної діяльності підприємства в умовах глобалізації. Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2017. Том 53. № 2. С. 59–68.
4. Малишко Є., Чернишов В. Аналіз впливу стратегічних пріоритетів на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2020. № 3(34). С. 322–329. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215553>
5. Полковниченко С. О., Єльчищева І. А. Стратегія виходу підприємства на зовнішній ринок в умовах посилення євроінтеграційних процесів. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 3(19). URL:<http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/195637>

6. Семенець В.В., Шинкаренко Р.В. Сутність та особливості форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2018. Вип. 1(12). URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHinkarenko-R.V.-Semenets-V.V..pdf>

7. How to choose your international market-entry strategy. URL: <https://bridgeheadagency.com/how-to-choose-your-international-market-entry-strategy/>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.bank.gov.ua – офіційний сайт НБУ
2. www.iccu.org – офіційний сайт Міжнародної торгової палати в Україні
3. www.kcci.kharkov.ua/uk/ – офіційний сайт Харківської торгово-промислової палати
4. www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
5. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
6. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
7. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
8. www.sfs.gov.ua – офіційний сайт Державної фіскальної служби України
9. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України
10. www.wto.org – офіційний сайт СОТ
11. <https://globaltradeshelphdesk.org/en> – Global Trade Helpdesk

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Практикум: Віртуальне підприємство ЗЕД», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6120>.